

İbrahim Halil Polat

<https://orcid.org/0009-0003-1029-2713>

Assistant Principal, Üzümlü Primary School, Diyarbakır-Türkiye, Halilpolat608@gmail.

Birgül Çiftçi

<https://orcid.org/0000-0003-3860-3416>

Assistant Principal, Arif biçen Primary School, Diyarbakır-Türkiye, ciftcibirgul9@gmail.com

Abdullah Çoban

<https://orcid.org/0009-0001-5335-9055>

Principal, Ergani Secondary School, Diyarbakır-Türkiye, a.coban1271@gmail.com

Özgür Saka

<https://orcid.org/0000-0002-4718-2863>

Principal, Karaçevre Secondary School, Diyarbakır-Türkiye, ozgursaka1521@gmail.com

Hanım Avcı Özdemir

<https://orcid.org/0000-0003-4414-9299>

Principal, Neşeli Yüzler Primary School, Diyarbakır-Türkiye, havciozdemir@gmail.com

Selami Atan

<https://orcid.org/0000-0003-4414-9299>

Principal, Yeşildal Secondary School, Diyarbakır-Türkiye, selami.atan@gmail.com

Atf Künyesi | Citation Info

Polat İ., H., Çiftçi, B., Çoban, A., Saka, Ö., Avcı Özdemir, H. ve Atan, S., (2023). Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokula Uyum Sürecinin, Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 10 (3), 425-443.

Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokula Uyum Sürecinin, Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkökula uyum sürecinin, öğretmen görüşleri doğrultusunda durumlarını belirlemektir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada veriler, 2020-2021 eğitim öğretim yılının güz döneminde Elazığ ilinin beş devlet okulunda görev yapan 20 öğretmenden “yarı yapılandırılmış, yönlendirici olmayan görüşme tekniği” ile elde edilmiştir. Araştırma verilerinin sunumunda temalar, kodlar kullanılmış ve bazı görüşlerden doğrudan alıntı yapılarak yorumlar desteklenmiştir. Verilerin analizinde “betimsel ve içerik” analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmenler, okul öncesi eğitimden geçerek sınıflarına gelen

öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrencilere kıyasla uyum sürecinde zorlanmadıkları ve uyum süreçlerinin normalden kısa sürdüğünü belirtmişlerdir. Aynı zamanda problem çözme becerilerinin ve hayata dair günlük sorunlar karşısında çözüm üretme yeteneklerinin daha gelişmiş olduklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra Türkçeyi etkin ve güzel konuştuklarını, kendini ifade etmede bağımsız ve rahat olduklarını, duygularını doğru ifade ettiklerini ve çekinmediklerini, kendine güvenlerinin daha fazla olduğunu, fiziksel etkinlikleri doğru yapmada yetkin olduklarını, psiko-motor davranışları rahatça sergilediklerini ve kalem tutma becerisinde daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, Uyum süreci, Öğretmen, Öğrenci.

The Role of Cultural Leadership in Creating School Culture Teacher's Opinions About

Abstract

The aim of this study is to determine the conditions of the primary school adaptation process of the students who receive and do not receive pre-school education, in line with the opinions of the teachers. In this study, in which the qualitative research method was used, the data were obtained by "semi-structured, non-directive interview technique" from 20 teachers working in five public schools in Elazığ in the fall semester of the 2020-2021 academic year. Themes and codes were used in the presentation of the research data and comments were supported by quoting directly from some opinions. In the analysis of the data, "descriptive and content" analysis methods were used. According to the research findings, the teachers stated that the students who came to their classes after passing pre-school education did not have difficulty in the adaptation process compared to the students who did not receive pre-school education, and the adaptation processes took shorter than normal. At the same time, they stated that their problem-solving skills and their ability to produce solutions in the face of daily problems in life are more developed. In addition, they speak Turkish effectively and fluently, are independent and comfortable in expressing themselves, express their feelings correctly and do not hesitate, have more self-confidence, are competent in performing physical activities correctly, exhibit psycho-motor behaviors comfortably, and are more successful in holding a pencil. they have stated.

Keywords: Pre-school education, Adaptation process, Teacher, Student

Giriş

Gelişen ve değişen dünyamızda eğitimin önemi gün geçtikçe daha iyi anlaşılmakta ve eğitime yönelim artmaktadır (Gülay ve Önder, 2011). Bu değişim ile birlikte ebeveynlerin eğitime bakış açısı daha olumlu olmakla beraber verdikleri önemde artmaktadır (Çetinkaya, 2006). Doğal olarak eğitimin önemi aileler arasında artmasıyla eğitim yaşı gün geçtikçe düşmektedir (Oğuzkan ve Oral, 1997).

Bu yaş düşüşü ile birlikte okul öncesi eğitim yaygınlaşmıştır. Okul öncesi eğitim anne karnında başlayarak zorunlu eğitime kadar devam eden bir süreçtir. (Sönmez ve Seyhan, 2016). Ülkemizde okul öncesi eğitim ilk etapta ebeveynlerin sorumluluğu altında iken daha sonra eğitime verilen önemin artmasıyla 1923 yılından 2020 yılına kadar Milli eğitim Bakanlığının okul öncesi eğitim politikaları ile önemi artmış tüm bununla beraber ebeveynler milli eğitim kurumlarına yönelmişlerdir. Okul öncesi eğitim, çocuğun bütünsel gelişimine katkı sağlamaktadır (Sabancı, Altun ve Altun, 2018). Okul öncesi eğitim bilişsel, dil gelişimi, öz bakım becerileri ve motor becerileri gibi birçok doyum sağlamaktadır (Erşan, 2019). Okul öncesi eğitimi almış çocuklar sosyal ve bilişsel yönden geliştiği için öz güven sahibi olarak kendini ifade etmektedir (Can ve Serençelik, 2017). Aynı zamanda okul öncesi eğitimi çocuğa model olarak dil gelişimine katkı sunar, dilini doğru kullanmasına yardım eder ve tekerlemeler, şarkılar öğretmek bunu kalıcı hale getirmesini sağlamaktadır. Dil gelişiminin yanında ince motor gelişimini de birtakım oyunlar oynayarak veya spor yaparak kazanmaya çalışır. Çocukların yaşlılarıyla ilişki kurmasında denge kurmasına yardımcı olur (Derman ve Başal, 2010).

Dolayısıyla okul öncesi, çocuğun sağlıklı riskler almasını öğretirken temel yeterliliklerini geliştirebilecekleri, keşfedebilecekleri ve kendilerini ifade edebilecekleri destekleyici bir eğitimidir (Can ve Serençelik 2017). Çocukların duygusal ve yaşam becerileri içinde son derece önemli katkılar sağlamaktadır. İlköğretim kademesine geçmeden önce küçük çocuk, öğrenme eğilimlerinin yanı sıra temel becerileri de edinmektedir. Bir çocuğun yaşam beceri gelişiminde 0-6 yaş arası dönemin çok önemli olduğu bilinen bir gerçektir (Erşan, 2019). Öğretmenler okul öncesi eğitim kurumlarını çocuğun enerjisini daha sağlıklı harcayabileceği yerler olarak algılamaktadır. Okul öncesi eğitim, anne-babayı bedensel, ruhsal ve zihinsel açıdan rahatlatırken çocuğun duygusal gelişimini de desteklemektedir (Dikici Sığırtmaç, Hoş ve Abbak, 2011). Dolayısıyla her açıdan olumlu etkileri olan okul öncesi eğitim, günümüzde önemi gittikçe artarak toplumda daha çok yer edinmektedir.

1. Okul Öncesi Eğitimin Önemi

Literatüre bakıldığında okul öncesi eğitim ile alakalı birçok tanım yapıldığını görmekteyiz. Bunlardan en yaygın olan tanım, “Çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan, bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitimle kişiliğin kazanıldığı gelişim ve eğitim süreci” olarak tanımlanmaktadır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2000).

Örgün eğitim okulöncesi eğitimden lisansüstü eğitimine kadar devam eden sürece denir. Birey dünyaya geldiği andan itibaren çevresiyle iletişim halindedir. Çevreyi keşfetmeye, nesnelere tanımaya ve çevresinde olan biteni anlamaya çalışır. İlk deneyimlerini yaşadığı yer ise aile ortamıdır. Öncelikle anne-babayı, varsa diğer aile üyelerini tanımakta ve iletişime geçmektedir. Gelişiminin ilk aşamasını bu ortamda deneyimlemektedir. Zaman geçtikçe birey yaş aldıkça çevreyle etkileşimi artmakta ve aile çocuğun tüm gelişim alanlarının gelişmesine fırsat sunacak bilgiye, beceriye ve imkâna sahip olamadığı için okul öncesi eğitimine (0-6) ihtiyaç duyulmaktadır (TÜSİAD, 2005).

Dünyada eğitim alanında öne çıkan ülkelerin okul öncesi eğitim kurumlarına gitme oranları, ülkemiz ile kıyaslandığında oldukça yüksek kalmaktadır. Dünyanın birçok yerinde eğitim yaşı öne çekilmektedir. Hatta daha da ileri gidersek yapılan araştırmalar göstermiş ki eğitim anne rahminden başladığını ifade etmektedirler. Çocuğun küçük yaşta eğitim alması geleceğe dair birçok adımı daha sağlam atmasına olanak tanıyacaktır. Giderek değişen dünya da çocukların da eğitim yaşları ister istemez küçülmektedir. Tüm bu bağlamda birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de okul öncesi eğitimi sürekli gündeme gelmektedir (Şişman, 2010). Okul öncesi eğitim, çocuğu gerek gelecek eğitim basamaklarına gerekse bizzat hayatın ta kendine daha başarılı bir şekilde yürütmesine yardımcı olmaktadır. Ülkemizde hayat şartlarının iyileşmesi ve kadınların daha fazla meslek hayatına atılması ile okul öncesi eğitimin önemini gittikçe artmaya başlamıştır. Günümüzde gerek milli eğitim bakanlığı gerek sivil kuruluşlar aracılığı ile okul öncesi eğitimin zorunlu olması için birçok akademik çalışmalar yapılmaktadır (Saylan, 2016).

Okul öncesi eğitim çocuğun temel yapı taşlarının atıldığı en kritik dönemdir. Çocuklar dil gelişimi, motor gelişimi, öz bakım gelişimi gibi birçok gelişim kavramını okul öncesi eğitimle kazanmaktadır. Bu açılarından okul öncesi eğitim çocuk için çok büyük anlam ifade etmektedir. Öğretmenler çocuğa model olarak dil gelişimine katkı sunar, dilini doğru kullanmasına yardım eder ve tekerlemeler, şarkılar öğretmekle bunu kalıcı hale getirmesini sağlar. Dil gelişiminin yanında motor gelişimini de spor yaptırarak, oyunlar oynatarak, boyama etkinliği yaptırarak vs. destekler. Bu açılarından bakıldığında da okul öncesi eğitiminin ne kadar önemli olduğunu görülmektedir. Çalışma, “okul öncesi eğitim gören öğrenciler ile görmeyen öğrencilerin ilköğretimdeki uyum süreçlerinin değerlendirilmesine ilişkin öğretmen görüşlerinin saptanmasına, buna paralel olarak mevcut durumun da ortaya koyulması ile elde edilecek sonuçların okul öncesi eğitimin ilköğretimdeki uyum sürecin olumlu yönde artmasına katkı sağlaması açısından” faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, elde edilen bu bulguların, alanyazına sağlayacağı katkı önem arz ettiği düşünülmektedir. Çalışmanın genel amacı, “okul

öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkokula uyum sürecinin, öğretmen görüşleri doğrultusunda” belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilerle okula uyum düzeyleri arasında fark var mıdır?

2) “Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerinizin karşılaştıkları problem durumuna çözüm üretebilme becerisi ile ilgili görüşleriniz” nelerdir?

3) “Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilere göre kalem tutma ve el becerileri ile ilgili görüşleriniz” nelerdir?

4) “Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla akranları ve yetişkinler ile iletişim kurma becerilerine ilişkin görüşleriniz” nelerdir?

5) “Okul öncesi eğitimi almış ve almamış öğrencilerinizin kendini tanıma, nerelerde iyi ve güçlü olduğunu bilmesine ilişkin görüşleriniz” nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırma, okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin ilkokula uyum sürecinin, öğretmen görüşleri doğrultusunda durumlarını belirlemektir. Çalışma nitel bir çalışmadır. “Nitel araştırma tekniklerinin öne çıkan özellikleri doğal ortama duyarlılık sağlaması, araştırmacının katılımcı rolü olması, bütüncül bir yaklaşıma sahip olması, algıların ortaya konmasını sağlaması, araştırma deseninde esnekliği olması ve tümevarımcı bir analize sahip” olmasıdır. “Durumsal araştırma yöntemi ise bir ya da birden fazla durumun, programın, olgunun, sosyal grubun ya da birbirleriyle ilişki yapının ayrıntılı incelendiği yöntemdir” (Yıldırım, 2000).

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ilgili literatür taranarak üç uzman görüşü sonucu derlenen yarı yapılandırılmış görüşme formlarından oluşmaktadır. Veriler Kırık ve Kazu (2019), tarafınan yapılan çalışma referans alınarak 5 soru şeklinde düzenlenmiştir. “Yarı yapılandırılmış görüşme yönteminde görüşmeci önceden hazırlamış olduğu soruları sorabilir, ayrıca katılımcının vermiş olduğu cevaplara göre yeni ve detaylı bilgilere yönelik soru” sorabilir (Yıldırım, 2000).

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

<i>Değişken</i>	<i>Gruplar</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Cinsiyet	Kadın	15	75,0
	Erkek	5	25,0
Medeni Durum	Evli	7	35,0
	Bekâr	13	65,0
Yaş	20-29 yaş	12	60,0
	30-39 yaş	5	25,0
	40 -49 yaş	3	15,0
Eğitim Düzeyi	Lisan	16	80,0
	Yüksek Lisan	4	20,0
Kıdem	1-9	12	60,0
	10-19	7	35,0
	21 ve üstü	3	15,0

2.3. Verilerin Analizi

Görüşme yapılan öğretmenler düşüncelerini görüşme formlarına aktarmışlardır. Daha sonra araştırmacı tarafından elde edilen veriler bilgisayar ortamında düzenlenerek aktarılmıştır. Elde edilen veriler üzerinden kodlamar ve temalar yapılmıştır. Çalışmanın analizinde betimsel ve içerik analizi yapılmıştır. Verileri aktarmada öğretmenlere ait bazı görüşler doğrudan verilerek yorumlanmaya çalışılmıştır. Bu şekil geçerlilik sağlanmıştır. Literatürde benzer çalışmalar referans alınarak kodlamalar yapılmıştır. “Veri analizinin son aşamasında ise elde edilen bulgular açıklanmış, yorumlar ve sonuçlar” sunulmuştur (Yıldırım, 2000).

2.5. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Çalışmada geçerlik ve güvenirlilik çalışması aşağıdaki maddelere göre sağlanmaya çalışılmıştır.

- Görüşme soruları öğretmenlere gönderilmeden önce uzman görüşüne sunulmuş ve önerilen düzeltmeler yapılmıştır.
- Araştırmacı, araştırma sürecinin her aşamasında varsayımlardan uzak, açık ve şeffaf bir anlayışla ön yargılarını araştırma sürecine katmamaya çaba göstermiştir.
- Çalışma problemi kendi doğal ortamında incelenmiş, araştırma sorularına verilen cevaplar farklı bakış açılarıyla ve döngüsel olarak incelenmiş, araştırma süreci ve toplanan veriler ayrıntılı olarak betimlenmeye çalışılmıştır.
- Öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

• Araştırmada toplanan tüm ham veriler gerektiğinde incelenebilmesi için elektronik ortamda saklanmıştır.

3. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde araştırmada sonucun elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

3.1. Öğrencilerin Okula Uyum Düzeyleri

“Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin okula uyum düzeyleri ile ilgili görüşlerine Tablo 2’de yer verilmiştir.”

Tablo 2. “Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin okula uyum düzeylerine ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
Uyum durumu	Olumlu görüşler	Motor ve dil becerisine sahipler	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö9	4
		Akranları ile uyum sağlar.	Ö3, Ö6, Ö11,	3
		Kendini ifade edebilir.	Ö1, Ö11, Ö20	3
		Hızlı adapte olur.	Ö3, Ö5, Ö8,	3
	Olumsuz görüşler	Uyumu zorlaşır.	Ö6	1
		Yetersiz hisseder	Ö4	1
	Alakasız cevap	Sürekli oyun oynarlar.	Ö13	1
		Anneye bağımlılık artar.	Ö17	1

Tablo 2’de “öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında çoğunluk okul öncesi eğitimi almanın uyum sürecine olumlu katkı sağladığı” görüşünde birleşmektedir. Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir

“Evet vardır. Çünkü okul öncesi Eğitim almış öğrenci ile Eğitim almamış öğrenci arasında çok fark vardır. Örneğin motor ve dil becerileri Eğitim Almış öğrencide daha gelişmiştir.” (Ö1).

“Okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerin ilkokula uyum sürecinde çok zorlandığını bu durumun çocuğun kendini yetersiz hissetmesine ve okula karşı olumsuz duygular beslemesine neden olabiliyor.” (Ö6).

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerde oryantasyon sürecinin çok daha sağlıklı ilerlediğini görmek mümkün.” (Ö10).

“Elbette fark vardır. Bunu gerek sosyal ilişkilerde gerekse öğretim sürecinde görüyoruz. Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerimiz de uyum problemlerinin olmadığı ya da az olduğunu söyleyebiliriz.” (14).

“Oldukça fark olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle okulun ilk haftalarında sınıf öğretmenleri olarak okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerin uyum sürecinde zorlandıklarını ve bu sürecin normalden uzun sürmesine neden olduğunu bizzat yaşıyoruz.”(Ö15).

“İnsanlar bir ortama girdiklerinde ilk önce yabancılaşma çekmektedirler. Ortama erken alışan kişi ortama daha erken uyum sağlamaktadır. Okul öncesine devam eden çocuk da eğitim ortamına daha fazla uyum sağlayacaktır.” (Ö19).

3. 2. Öğrencilerin Problem Durumuna Çözüm Bulma Becerisi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin karşılaştıkları problem durumuna çözüm üretebilme becerisi ile ilgili görüşlerine Tablo 3’te yer verilmiştir.

Tablo 3. “Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin karşılaştıkları problem durumuna çözüm üretebilme” becerilerine ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
Problem durumuna Çözüm üretme	Olumlu görüşler	Daha rahat çözüm üretme becerisine sahipler	Ö3, Ö16, Ö19, Ö20.	4
		Kendi sorunlarını çözebiliyorlar, etkili problem çözüyorlar	Ö2, Ö6, Ö7,	3
		Problem çözme becerisi olumlu yönde artıyor, katkı sağlamaktadır	Ö5, Ö11, Ö20	3
		Bir adım öndeler, böyle bir eğitim almasında fayda var	Ö2, Ö5,Ö8,	3
	Olumsuz görüşler	Kurallara itinalı davranıyorlar	Ö8, Ö12	2
		Etkisi olduğunu düşünmüyorum	Ö6	1
		Bu yönden güçlü gelmemektedirler	Ö4	1
		Şikâyet ederek sorun çözmeye çalışıyorlar	Ö1	1
		Daha çok makas kullanmaya odaklanıyorlar.	Ö13	1
		Çocuklarımızın hazırbulunuşluğu tam olarak gelmesini istiyoruz	Ö17	1

Tablo 3’te “öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında çoğunluk okul öncesi eğitimi almanın problem çözme becerisine olumlu katkı sağladığı” görüşünde birleşmektedir. Bu görüşte olanlar durumu “Rahat çözüm üretme”, ”Kuralları uygulama”, ”Kendini ifade etme” , “Olumlu katkısı var” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir. Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerinizin bir problem durumu ile karşılaştıklarında çözmeye dönük alternatif fikir önerileri oluşturabildiğini fark edebiliriz.(Ö3)

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerinizin okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerimize kıyasla daha yaratıcı ve çözüm önerilerinde fikir sahibi olduklarını görüyoruz.”(Ö2)

“Erken yıllarda verilen kaliteli okul öncesi eğitimin, öğrencilerin sosyal ve toplumsal yaşamda daha etkin ve üretken olmasına katkı sağladığını bunun da karşılaştıkları problemleri çözüme çözüm önerileri konusunda daha zengin olmalarına yardımcı olmaktadır.” (Ö15).

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerinizin hayal dünyalarının da geliştirdiğini bu sayede farklı fikir önerileri sunabileceğini bu da çözüm sürecini hızlandıran bir etkidir.”(Ö11).

“Bana göre okul öncesi programları etkin problem çözme becerisini geliştiren etkinliklere yeteri kadar yer vermemekte.”(Ö16)

“Okul öncesi eğitim kurumundaki eğitim programlarının farklı eğitim yaklaşımlarıyla zenginleştirilmesi ile beraber çocukların problem çözme ve alternatif çözüm düşünme becerilerinin okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerinize kıyasla daha fazla gelişiyor.” (Ö19).

4. Öğrencilerin Psiko-Motor Becerileri

Okul öncesi eğitim almış öğrencilerin kalem tutma ve el becerilerine geliştirip geliştirmediğine yönelik öğretmen görüşlerine Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 4. Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin kalem tutma ve el becerilerine ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f	
Psiko-motor becerileri	Olumlu görüşler	Beden Derslerinde zorlanmamakta ve severek yapmaktalar, boyamada daha başarılılar	Ö1, Ö9,	2	
		Almamışlara göre daha başarılı	Ö8, Ö19,Ö20	3	
		Doğru kalem tutma becerisine sahipler	Ö6, Ö10,Ö15	3	
	Olumsuz görüşler	Küçük kasları gelişmiş durumda		Ö5, Ö7, Ö12, Ö19, 12, Ö16	6
				Kalem tutma becerileri gelişmemiştir	Ö13,14
		Yanlış öğrenilmiş becerilerle geliyorlar, dikkat edilmesini istiyoruz		Ö6, Ö7,	1
	Yanlış öğrenenleri düzeltmek zor			Ö17	1
	İlgisiz cevap	İlkokula hazır gelmeli	Ö13	1	

Tablo 4’te öğretmen görüşleri incelendiğinde, çoğunluk okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin kalem tutma ve el becerilerinin gelişmiş olduğunu belirtmiştir. Öğretmenler bu

durumu, “Daha başarılılar”, “Doğru beceriye sahipler”, “Psiko-motor becerileri gelişmiş” gibi cümlelerle ifade etmiştir. Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

“Okul öncesi eğitimi almamış öğrencilerin diğer öğrencilere göre okuma yazma sürecinde oldukça zorlandığını ve bu sürecin hızlı atlatılmadığı durumlarda çocuklarda kendini yetersiz hissetme ve akademik anlamda geriden gelmek zorunda kaldıkları bir hal alabiliyor.”(Ö6)

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilere göre kalem tutma ve el becerileri çok daha iyi seviyede olduğunu bizzat görüyoruz. İnce kas motor becerilerini gelişen öğrencilerin genel anlamda hızlı bir ilerleme kaydettiklerini söylemek mümkün.”(Ö1)

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin el ve göz koordinasyonlarını, kalem kullanma becerilerini geliştirme, eşleştirebilme, değişik ilişkiler kurabilme, gruplama, sıralama, eksik tamamlama ve karşılaştırama yapabilme gibi zihinsel işlevleri daha kolay kavradıklarını görüyoruz.”(Ö11).

“Okul öncesi eğitimi alan öğrenci kalem tutma ve çizgi çalışması konusunda başarılı oluyorlar. Yazsının daha güzel ve defter düzeninde de daha tertipli olduğunu görüyoruz.”(Ö15).

“Kalem tutma, makas kullanımı ve boyama küçük kasları çalıştırdığından daha becerikliler. Bu durumun ilkokulda yazı yazmaya ve yazı güzelliğine olumlu katkısı vardır.”(Ö16)

“Kalem tutmaları yanlış öğretilmiş ve bu yanlış öğrenmelerden kaynaklı zorluklar yaşamaktayız.”(Ö18).

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilere göre okuma yazmaya hazırlık çalışmaları kapsamında çocukların yönergelerin ışığında kalem kullanarak, kağıt üzerine yapılan boyama, yuvarlak içine alma, çizgi ile birleştirme çalışmalarında daha iyi olmalarını sağlamaktadır.”(Ö19).

5. Öğrencilerin İletişim Kurma Becerisi

Öğrencilerin iletişim kurma becerilerine ilişkin görüşlere Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin iletişim kurma becerilerine ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
İletişim Kurma	Olumlu görüşler	Oldukça başarılılar	Ö5, Ö9, Ö8, Ö12, Ö17, Ö18, Ö20	7
		Dili etkili kullanıyorlar	Ö2,Ö4,Ö7,Ö10,Ö14	5
		Kendilerini daha kolay ifade ediyorlar	Ö3,Ö11,Ö15,Ö16,Ö20	5
	Olumsuz görüşler	Bu konuda sorun yaşamıyoruz	Ö6,Ö13	2
		Etkisinin olduğunu sanmıyorum daha çok aile ile ilgili bir durum		1 Ö7
		Çocuklar bir kavramı anlatmakta zorlanıyorlar	Ö19	1

Tablo 4’te okul öncesi eğitim almış öğrencilerin Türkçeyi doğru ve güzel kullanma becerilerine ilişkin öğretmen görüşlerine bakıldığında, çoğunluğundil gelişimine olumlu etki sağladığını ifade ettikleri görülmüştür. Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin kalabalık bir ortam içinde yer edinmelerinden dolayı dil gelişimi olumlu yönde etkilenmektedir.” (Ö5)

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin diğer öğrencilere kıyasla akranları ve yetişkinler ile iletişim kurma becerilerinin daha iyi olduğu yadsınamaz bir gerçek. İletişim becerileri yüksek kendini, varsa problemini sağlıklı bir şekilde ifade edebilen öğrencilerin problemlerini daha hızlı çözebildiklerini fark ettim.” (Ö3)

“Okul öncesi eğitimi alan öğrenci dil gelişimi ve becerileri bakımından avantajlıdır, arkadaşları ile etkinlik yaptığı ve daha fazla oyun oynadığı için kendini daha rahat ifade eder, daha konuşkan olur.” (Ö12).

“Okuduğunu anlama, yorumlama ve anlatmada oldukça başarılılar ancak bunda ailenin öğrenciyle ilgilenmesinin de etkisi vardır.” (Ö15)

“Okul öncesi programında dili güzel kullanma becerisi ile alakalı etkinlikler yapıldığı için ilkokula başlarken çocukların kendilerini daha iyi ifade ettiklerini düşünüyorum.” (Ö14)

“Okul öncesi eğitimin özellikle öğrencilerin kendini ifade etme yeteneğini geliştirdiği, akranları ile daha kolay iletişime geçtiği, sosyalleştiği, böylece gerek sosyal olarak gerekse akademik anlamda doyum sağladığı bir gerçektir.” (Ö18)

“Çocuklar okul öncesi eğitimlerine devam ederek sosyal becerilerini, dil becerilerini ve anlama becerilerini geliştirirler. Okul öncesi eğitimi almış bir çocuk, okul öncesi eğitimi almamış bir

öğrenciye göre daha akışkan konuşur. Bu da daha sağlıklı bir iletişim kurmasını sağlamaktadır.”(Ö20).

6.Öğrencilerin kendini tanıma, nerelerde iyi ve güçlü olduğunu bilme becerileri

Okul öncesi eğitim almış öğrencilerin kendini tanıma, nerelerde iyi ve güçlü olduğunu bilme becerilerine ilişkin öğretmen görüşlerine Tablo 10’da yer verilmiştir.

Tablo 10. Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerin kendini tanıma, nerelerde iyi ve güçlü olduğunu bilme becerilerine ilişkin tema, kod ve frekans dağılımı

Temalar	Alt Temalar	Görüşler	Öğretmen	f
Kendini tanıma, nerelerde iyi ve güçlü olduğunu bilme	Olumlu görüşler	Düzenli ve tertipliler	Ö2,Ö7,Ö8,Ö9,Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö18, Ö20	10
		Kişisel bakımlarına dikkat ederler	Ö2,Ö9	2
	Olumsuz görüşler	Tuvalet alışkanlığı edinmişler	Ö4,Ö7,Ö14	3
		Temizlik alışkanlığı aileye bağlı	Ö2	1

Tablo 10’da öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin çoğunluğunun okul öncesi eğitim almış çocukların öz bakım becerilerinin geliştiği düşüncesine hâkim oldukları görülmüştür. Öğretmenler bu durumu, “Düzenli ve tertipliler”, “Kişisel bakımlarına dikkat eder”. “Tuvalet alışkanlığı edinmişler” gibi cümlelerle ifade etmişlerdir. Kendi ifadelerinden birkaçı aşağıdaki gibidir:

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerinizin iletişim becerilerinin daha iyi olduğunu bunun da kendini tanıma, kendini ifade etme, güçlü-zayıf yönlerini fark edebilmelerine olanak sağlıyor.(Ö7).

“Okul öncesi eğitimi almamış ve ailede de bu konuda destek verilmeyen öğrencilerinizin benlik algısının okul öncesi almış öğrencilerimize göre daha geç oluştuğunu söylemek mümkün.(Ö9).

“Okul öncesi eğitimini almış bir çocuk bu eğitimi almamış olan yaşatlarına göre öz güven ve yeterlilik açısından daha gelişmiştir. Öz yeterlilik algısı yüksek olan çocuklar, becerilerine ve yeteneklerine dolayısıyla üstlendikleri rollere ve bu rollerin gereği olarak görevlerini yerine getirme konusunda kapasitelerine daha çok güvenirler.” (Ö13).

“Tuvalet alışkanlığı kazandıklarından dolayı temizliklerine dikkat ederler.”(Ö17)

“Okul öncesi eğitimi almış öğrencilerinizin kendini ve başkalarını tanıma, temel liderlik kavramları, grup çalışması ve iş birliği, iletişim ve özgüven algıları boyutlarında gelişim gösterdikleri söylemek mümkün.”(Ö19).

“Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin okul öncesi eğitim almayan öğrenciler göre zihinsel, duygusal, psikomotor, özbakım, sosyal bakım duygusal yönü ve hayal dünyası erken yaşlarda ve olumlu bir şekilde gelişmektedir.”(Ö20).

Sonu Tartışma ve Öneriler

Okul öncesi eğitimin kazandırdıkları öncelikle ilköğretimde anlaşılmakta ve bu kazanımların öğrencilerdeki etkileri öğretmenler tarafından kolaylıkla gözlemlenebilmektedir” (Derman ve Başal, 201). “Bu araştırmadan sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda şu sonuçlar elde” edilmiştir:

- “Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin ilköğretime ve okul kurallarına, okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre daha kolay uyum sağladıkları görüşüne sınıf öğretmenlerinin” tamamına yakını olumlu görüş bildirmişlerdir. “Öğretmenlerin görüşlerine bakıldığında çoğunluğunun okul öncesi almanın problem çözme becerisine olumlu katkı sağladığı görüşünde” birleşmektedirler. Dinç (2002), Dere (2002), Dönmez ve Arı (1992), Güteryüz (1990) “ve İpek ve Bilgin(2007) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi eğitimi alan çocukların, okul öncesi eğitim ortamından elde ettikleri deneyimlerini ilköğretim ortamına aktararak yeni ortama daha kolay uyum sağladıklarını ifade” etmişlerdir. Bu sonuçlar çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

- Öğretmenlerin, çoğunluğu öğrencilerin psiko-motor becerilerine ilişkin alt problemde “okul öncesi almış öğrencilerin kalem tutma ve el becerilerinin gelişmiş olduğunu” belirtmişlerdir. Sarı (2007), oyunun çocukların psiko-motor becerilerinin, güçlerinin, tepkilerinin ve dikkatlerinin artmasını sağladığını belirtmişlerdir. “Okul öncesi eğitim kurumlarındaki gerek serbest oyun gerekse eğitici oyunlar sayesinde çocukların psiko-motor becerileri geliştirdiği görülmüştür. Bu sonuçlar çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

- Öğretmenlerin öğrencilerin Türkçeyi doğru ve güzel konuşma becerilerine ilişkin alt probleminde çoğunluğunun olumlu görüşlere sahip olduğu ve öğrencilerin dil gelişimine olumlu etkiler sağladığını vurguladıkları görülmüştür. Öztürk (1995) Yıldızbaş ve Parlak yıldız (2004) ve Pehlivan (2006) yaptıkları araştırmada okul öncesi eğitim alan çocukların kendilerini daha rahat ifade ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu bulgulardan hareketle okul öncesi eğitimi alan çocuklar aile dışında bir sosyal ortamda yer alarak, sosyalleşmenin etkisi ile kendilerini daha iyi ifade ettikleri söylenebilir. Araştırma sonuçlarıyla ise örtüştüğü görülmüştür.

- Öğretmenler çoğunlukla öğrencilerin sosyalleşme becerilerine ilişkin alt probleminde okul öncesi eğitim almış çocukların sosyalleşmeleri ile ilgili akranları ve yetişkinlerle daha iyi ilişkiler kurduklarını belirtmişlerdir. Bayhan ve Artan(2004) yaptıkları çalışmada okul öncesi eğitimin çocukların sağlık, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna varmışlardır.

- Öğretmenlerin çoğunlukla öğrencilerin kendilerini doğru ifade edebilme becerilerine ilişkin alt probleminde okul öncesi eğitim almış çocukların kendilerini oldukça iyi ifade ettiklerini vurguladıkları görülmektedir. Öztürk (1995) Yıldızbaşı ve Parlak yıldız (2004) ve Pehlivan (2006) yaptıkları araştırmada okul öncesi eğitim alan çocukların kendilerini doğru bir şekilde rahat ifade ettiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçlarıyla ise örtüştüğü görülmüştür.

- Öğretmenler çoğunlukla öğrencilerin okul iklimine ve kurallara uyma becerilerine ilişkin alt probleminde okul öncesi eğitim almış çocukların okul iklimine ve kurallara uygun hareket ettiklerini ifade etmişlerdir. Bilecen (1995), “anaokulunun çocuğun gelişimini daha ileri götürmek için harika bir ortam olduğunu, anaokulu eğitiminin sonunda” okul iklimine ve kurallara uygun hareket ettiklerini savunmaktadır.

- Öğretmenlerin çoğunlukla öğrencilerin dinlediğini anlama ve kavrama becerilerine ilişkin alt probleminde okul öncesi eğitim almış çocukların dinlediğini anlama ve kavramada daha becerikli olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Güteryüz (1990) ve Öztürk (1995), okul öncesi eğitim almış çocukların dinlediğini anlama ve kavramada daha becerikli olduğunu saptamışlardır.

-Öğretmenlerin çoğunlukla öğrencilerin anlamlı ve kurallı cümle kurma becerilerine ilişkin görüşme sorusunda okul öncesi eğitim almış çocukların anlamlı ve kurallı cümle kurma becerilerinin geliştiği düşüncesine hâkim oldukları görülmüştür. Cevher ve Buluş (2006), “çocuğun bağımsızca kendisini ifade edebilmesi ve herkesin de benimseyebileceği anlamlı ve kurallı cümle kurma becerilerinin geliştiğini savunmuş, böylece okul öncesi eğitimin iletişim becerileri üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır.” Araştırma sonuçlarıyla ise örtüştüğü görülmüştür.

- Öğretmenlerin, öğrencilerin öz bakım becerileri ve öz güven algısına ilişkin görüşme sorularında okul öncesi eğitim almış çocukların öz bakım becerileri ve öz güven algısının geliştiği düşüncesine hâkim oldukları görülmüştür. Durualp ve Aral (2010), Kıldan (2007) ve Morrison (1998), Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre öz bakım becerilerinin ve öz güvenlerinin daha kolay geliştiği sonucuna varmışlardır. Araştırma sonuçlarıyla ise örtüştüğü görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri genel anlamda değerlendirildiğinde okul öncesi eğitimin fırsat eşitliğine hizmet ettiğini, okul öncesi öğrencilerin okul çatısı altında verilen eğitimlerin daha kalıcı ve verimli olduğu söylenebilir. Benzer çalışmalara bakıldığında, Küçükali, Akan ve Dal’ın (2014), “Öğrencilerin akademik başarılarına; Aksu, Taylan ve

Bekman” (2002) ile Tok’un (2002), “Öğrencilerin dil gelişimlerine, Sabancı, Altun ve Uçar Altun’un (2018) “Öğrencilerin sosyal gelişimlerine” eki ettiklerini çalışmalarında saptamışlardır. Benzer şekilde, Gündoğan (2002) ile Can ve Serençelik’in (2017) bulgularına göre, fiziksel, psiko-motor, sosyal, duygusal, zihinsel ve dilsel gelişimleri gibi bütünsel olumlu etkilerinin olduğunu belirtilmektedirler. Araştırmadan elde edilen sonuçların ışığında;

- Eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler gelişen ve değişen programlardan dolayı daima yenilikleri takip etmeli ve kendilerini geliştirmelidirler.

- Öğretmenler öğrencilere kazandırılması hedeflenen her kazanımı daha fazla etkinlik ile genişletmelidirler.

- Öğretmenler eğitimin her sürecinde veliler ile işbirliği içinde olmalılar.

- Okul öncesi eğitimin önemi ve gerekliliğini kavratmak amacıyla seminerler yapılmalıdır.

Kaynaklar

- Ada, Ş., Küçükali, R., Akan, D., ve Dal, M. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim sorunları. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 12, 32-49.
- Aral, N., Kandır, A., ve Can-Yaşar, M. (2001). *Okul Öncesi Eğitim 1*. Ya- Pa Yayınları.
- Bilecen, N. (1995). *Birinci sınıfın etkilerine ulaşmada anasınıfına devam etme veya etmemenin etkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Can, E., ve Serençelik, G. (2017). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Okul Yönetimine Katılımlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 525-542.
- Cevher, F. N. ve Buluş, M. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarında Akademik Benlik Saygısı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 28-39.
- Çetinkaya, C. (2006). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 172 – 190.
- Dere, H. (2000). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarına Bazı Matematik Kavramlarını Kazandırmada Yapılandırılmış Ve Geleneksel Yöntemlerin Karşılaştırılması* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Derman, M. T. ve Başal, H. A. (2010). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretimde Niceliksel ve Niteliksel Gelişmeler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (11), 560-569.
- Dikici Sığırtmaç, A., Hoş, G. ve Abbak, B. S. (2011). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Yönelik Kullandıkları Çözüm Yolları ve Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (4), 205-223.
- Dinç, B. (2002). *Okul Öncesi Eğitimin 4-5 Yaş Çocuğunun Sosyal Gelişimine Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Dönmez, N. B. ve Arı, M., (1992). 12-30 Aylık Türk Çocuklarında Dilin Kazanılması. *Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (3), 115-161.

- Durualp, E. ve Aral, N. (2010). Altı Yaşındaki Çocukların Sosyal Becerilerine Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Erşan, Ş. (2019). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumundan ve Öğretmenlerden Beklentilerinin İncelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (2), 161-178.
- Gülay, H. ve Önder. A. (2011). *Sürdürülebilir Bir Çevre İçin Okul Öncesi Eğitimde Çevre Eğitimi*. Nobel.
- Güleryüz, F. (1990). 48-60 Aylar Arasındaki Türk Çocuklarının Dil Yapılarının İncelenmesi. [Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- İpek, N. ve Bilgin, A. (2007). İlköğretim Çağı Çocuklarında Kelime Dağarcığı Gelişimi, *İlköğretim Online Dergisi*, 6 (3), 344-365.
- Kıldan, A.O. (2007). Okul Öncesi Eğitim Ortamları. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (2), 501- 510.
- Morrison, G. S. (1998). *Early Childhoode Ducationto Day*, Prentice Hall.
- Oğuzkan, Ş, Oral, G. (1997). *Okul Öncesi Eğitim*, Milli Eğitim Basımevi.
- Öztürk, H. (1995). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Giden ve Gitmeyen İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Alıcı ve İfade Edici Dil Düzeyleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Pehlivan, D. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Alan ve Almayan Öğrencilerin İlkokula Yazmaya Geçiş Sürecinin, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Sabancı, A. Altun, M. ve Uçar Altun, S. (2018). Okul Yöneticilerinin, Öğretmenlerin ve Velilerin Görüşlerine Göre Ana Sınıfı Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitimi Yönetimi Dergisi*, 24 (2), 339-385.
- Sarı, E. (2007). *Anasınıfına Devam Eden 5-6 Yaş Grubu Çocukların, Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının, Çocuğun Sosyal Uyum ve Becerilerine Etkisinin İncelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Saylan, N. (2016). *Eğitim bilimine giriş*. Anı Yayınları.
- Sönmez, V. (2012). *Eğitim bilimine giriş*. AnıYayınları.

- Şişman, M. (2010). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Pegem Akademi Yayınları.
- TÜSİAD, (2005). *Doğru Başlangıç: Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim*. TÜSİAD Yayınları.
- Yıldırım, S. (2000). Effects Of An Educational Computing Course On Preservice And Inservice Teachers: A Discussion And Analysis of Attitudes And Use. *Journal of Research on Computing in Education*, 32 (4), 479–495.
- Yıldızbaş, F. ve Parlakyıldız, B. (2004). Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okuma Yazmaya Hazırlık Çalışmalarına Yönelik Uygulamalarının ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi*, Malatya.